

Leerkracht aardrijkskunde verbleef tien weken op poolbasis

foto: Koen Meirlaen - IPF

'Antarctica is ons klimaatarchief'

"Twee jaar geleden was ik in IJsland en dat landschap van sneeuw en ijs heeft een grote indruk op mij gemaakt. Maar ik had nooit durven dromen dat ik ooit het 'ijsland' bij uitstek, Antarctica, zou betreden. Toen ik echter hoorde van die wedstrijd over Antarctica, wou ik er tweehonderd procent voor gaan. De aanvankelijke selectieopdracht bestond erin een filmpje te maken, samen met mijn leerlingen van de vijfde Latijn-Wetenschappen, die dat meteen helemaal zagen zitten.

We mochten verder meedingen in de tweede ronde en beseften dan pas waaraan we eigenlijk begonnen waren. Er werd namelijk van ons verwacht om een heus wetenschappelijk, technologisch onderzoek uit te werken dat op Antarctica kon worden uitgevoerd. Verder zat er nog een educatief en promotioneel luik aan vast. Al gauw stelden we vast dat we maar weinig wisten over het laatst ontdekte continent, maar we maakten een inhaalbeweging, waarbij we heel veel nieuwe kennis opdeden. Zo kwamen we tot het besluit dat we in de toekomstige lessen aardrijkskunde en geschiedenis meer aandacht aan dit vaak vergeten continent zouden besteden.

Naderhand vertelden sommige ouders mij dat hun tiener heel wat opgestoken had over hoe je een project uitwerkt of wetenschappelijk onderzoek uitvoert. Die leerlingen zitten ondertussen in het laatste jaar en vermoedelijk zal die ervaring wel mee hun studiekeuze bepalen. Al denk ik niet dat er daarom nu opvallend veel leerlingen voor 'earth sciences' zullen kiezen... Maar door dit project hebben ze meer het belang en het nut van verschillende schoolvakken ingezien om problemen zoals de klimaatproblematiek aan te pakken.

Ook van de schooldirectie hebben we heel die periode veel steun ondervonden. Wel zo'n vijftig collega's leerkrachten waren bereid om mee te werken aan een werkgroep die vaak vergaderde. We konden een lokaal inrichten als 'Antarctiklas', aangekleed met pinguïns. Die waren gemaakt door leerlingen uit de eerste graad tijdens hun lessen plastische opvoeding. Werkelijk alle klassen van

de school werden bij het project betrokken. Ook de contacten die de leerlingen via Skype met mij op de Zuidpoolbasis hadden, vonden daar plaats. We hebben trouwens ook samengewerkt met andere scholen in Deinze. Zo heeft bijvoorbeeld de technische richting 'Creatie en mode' van campus Sint-Vincentius een T-shirt ontworpen dat ik naar Antarctica heb meegenomen.

Ik was natuurlijk dolgelukkig toen ik vernam dat ik naar Antarctica mocht, maar ook de leerlingen werden beloofd voor hun grote inzet. Elke leerling kreeg voor 250 euro aan aankoopbonnen bij een bekende outdoors-keten en hún project werd ginder uitgevoerd."

Naar Antarctica!

"De reis zelf naar Antarctica bleek een hele onderneming. Toen we in Kaapstad aankwamen, konden we niet verder omwille van een sneeuwstorm die het landen van ons vliegtuig in Antarctica onmogelijk maakte. Ook bij de terugkeer moesten we enkele dagen wachten op het vliegtuig dat ons zou oppikken. Tof was wel dat ik op de Russische basis van Novolazarevskaja poolreizigers Dixie Dansercoer en Sam Deltour aantrof. Die hadden er toen net hun ruim vijfduizend kilometer lange tocht in Oost-Antarctica opzitten. Samen zijn we teruggevlogen naar Kaapstad. Heel sympathieke mensen en 'chapeau' voor hun prestatie!

Wat mij daar het meest heeft getroffen, was de desolate omgeving. Je kan heel ver kijken in die enorme blauw-witte ruimte. Al kan op een kwartier tijd het weer volledig omslaan en daar ben je maar beter op voorbereid. Soms had ik het echt koud, maar er waren evengoed momenten dat het best meeviel. Ook al was het toen 'zomer' op het zuidelijk halfrond, iedereen droeg een aangepaste outfit met verschillende lagen, waaronder thermisch ondergoed. Vooral vingers en tenen lopen het grootste risico om te bevriezen. En ook je neus en oren zijn erg gevoelig voor bevriezing.

Heimwee had ik niet, niet alleen omdat ik kon skypen met mijn familie en vrienden, maar vooral omdat het zo'n unieke erva-

ring was. Ik was er graag nog een maand langer gebleven, maar mijn vriendin zal dit niet graag lezen. Tijdens die tien weken heb ik gemerkt dat je uiteindelijk het meest de persoonlijke contacten mist met de mensen die veel voor je betekenen. Alle andere, meer materiële zaken blijken dan veel minder belangrijk.

Het was een speciale ervaring om met mensen van wel zes verschillende nationaliteiten samen te leven in een relatief kleine ruimte, vooral op dagen dat je de basis niet kon verlaten. Gelukkig was ik veel onderweg, soms dagenlang waarbij we in tenten overnachtten. Ik nam aan zowat alle activiteiten deel, omdat de wetenschappers het juist belangrijk vonden dat ik nadien het belang van hun werk zou kunnen 'vertalen' naar een ruim publiek. Vaak kwam het hen ook goed uit dat ik een 'handschoen' kon toesteken bij hun onderzoekswerk. Een van de mooiste momenten was toen ik met een helikopter mocht meevliegen en genieten van het indrukwekkende landschap."

Bedenkerswedstrijd

"Als leerkracht aardrijkskunde vind ik het vandaag een van onze voornaamste taken om de klimaatproblematiek op een positieve manier aan te brengen bij de leerlingen. Ik wil hen vooral leren om het probleem goed te begrijpen en zelf hun conclusies te trekken. En tegelijk kritisch te blijven tegenover op sensatie beluste klimaatberichtgeving. Vandaar dat ons AHA!-project drie fasen omvat: 'Attention' – de eerste 'A' – wil het publiek informeren en wakker schudden, 'Holistic' slaat op het onderzoeksluik dat met mijn verblijf op Antarctica van start ging en 'Action' – de tweede 'A' – wil zoveel mogelijk mensen sensibiliseren en mobiliseren vanuit de ginder opgedane ervaring.

Sinds ik terug ben, geef ik regelmatig lezingen over deze unieke reis, steeds met de klimaatproblematiek als rode draad door mijn verhaal. Ook binnen de school zelf kan ik dat klimaatverhaal kwijt, want ik ben in Antarctica met verschillende wetenschappers op stap geweest. En dat biedt telkens een andere invalshoek voor

Van half december vorig jaar tot eind februari van dit jaar verbleef Koen Meirlaen, leerkracht aardrijkskunde, in en rond het Belgische Zuidpoolstation Prinses Elisabeth. Samen met zijn leerlingen had hij begin vorig jaar een educatief project uitgewerkt dat het belang van het poolonderzoek moest aantonen. De jury van de International Polar Foundation (IPF) vond dit de beste inzending van hun 'Polar Quest'. Ondertussen staat Koen weer voor de klas van de scholengemeenschap Leiepoort Deinze, campus Sint-Hendrik. We vroegen hem naar zijn ervaringen in de witte woestijn en waarom het Zuidpoolonderzoek zo belangrijk is voor onze planeet.

CHRIS DUTRY

vakken in de drie hoogste jaren. Zo heb ik samen met een meteoroloog UV-concentraties opgemeten. Onze school heeft een UV-meter gekocht, zodat ik met de leerlingen hier ultraviolette straling kan meten en de resultaten vergelijken met wat we daar opgetekend hebben. Met eenvoudige proeven kan je op die manier je leerlingen boeien voor een realiteit die anders nogal abstract blijft.

Samen met IPF willen we een selectie maken uit zowat zeventuizend foto's en filmpjes over het poolstation, die ik daar gemaakt heb. Met zijn 'zero emission' staat dit station model voor klimaatvriendelijk bouwen in de toekomst, ook in extreme omstandigheden. Wereldwijd is dit het enige poolstation dat dit gepresteerd heeft. Eind mei gaan in de finale van de AHA!-bedenkerswedstrijd een aantal Vlaamse scholen voorstellen doen om de ecologische voetafdruk van hun schoolgebouw te verminderen. Zo wordt verandering ook hier concreet.

Wat de klimaatproblematiek betreft, vind ik dat we niet moeten wachten tot de anderen tot actie overgaan. Want dan gebeurt er niks. Daarom ben ik zo blij met ons project waarmee we veel jonge mensen bewust kunnen maken dat we dringend moeten veranderen.

Misschien is nog niet ten volle doorgedrongen wat ik op Antarctica allemaal heb mogen meemaken. Zoiets vraagt tijd. Van het belang van poolonderzoek moet ik alvast niet meer overtuigd worden. Zo'n poolbasis operationeel houden is niet goedkoop, maar de resultaten zijn hun prijs waard. En eigenlijk heeft ons land een traditie hoog te houden, sinds De Gerlache en zijn gezellen als eersten in het Zuidpoolgebied overwinterden."

■ Koen Meirlaen wil als poolambassadeur graag zijn Zuidpoolervaring en klimaatverhaal aan zoveel mogelijk mensen vertellen. Wie een boeiende lezing plant, kan hem contacteren via info@ahaproject.be. Meer info op www.ahaproject.be en www.educapoles.org